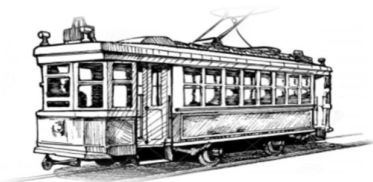

PRZYSTANEK 43

NR 2
LISTOPAD
ROK SZKOLNY 2018/2019

NIECODZIENNA GAZETKA UCZNIÓW KLAS 4-8 I GIMNAZJUM
W SZKOLE PODSTAWOWEJ NR 43 Z ODDZIAŁAMI INTEGRACYJNYMI
IM. JANA KACZMARKA WE WROCŁAWIU

Tak rodziła się niepodległość

Narodowe Święto Niepodległości – polskie święto narodowe, obchodzone co roku 11 listopada, na pamiątkę odzyskania przez Polskę niepodległości w 1918 roku po 123 latach rozbiorów dokonanych przez Austrię, Prusy i Rosję. Odzyskiwanie przez Polskę niepodległości było procesem stopniowym i wybór 11 listopada jest dość arbitralny. Uzasadnieniem może być zbiegnięcie się wydarzeń w Polsce z końcem I wojny światowej na świecie (tego samego dnia miała miejsce kapitulacja Niemiec na froncie zachodnim).

WAŻNE DATY:

- * 5 listopada 1916 – wydanie aktu gwarantującego powstanie Królestwa Polskiego, w bliżej nieokreślonych jeszcze granicach.
- * 14 stycznia 1917 – rozpoczęcie działalności przez Tymczasową Radę Stanu.
- * 12 listopada 1917 – przejście obowiązków głowy państwa przez Radę Regencyjną.
- * 7 października 1918 – ogłoszenie niepodległości Polski przez Radę Regencyjną.
- * 25 października 1918 – powołanie rządu Józefa Świeżyńskiego.
- * z 6 na 7 listopada 1918 – powstanie w Lublinie Tymczasowego Rządu Ludowego Republiki Polskiej z Ignacym Daszyńskim na czele.
- * 10 listopada 1918 – przyjazd Józefa Piłsudskiego do Warszawy.
- * 11 listopada 1918 – przekazanie przez Radę Regencyjną władzy nad podległym jej wojskiem Józefowi Piłsudskiemu. Tego dnia po pertraktacjach Brygadiera z Centralną Radą Żołnierską wojska niemieckie zaczęły się wycofywać z Królestwa Polskiego. W nocy rozbrojono również niemiecki garnizon stacjonujący w Warszawie.
- * 14 listopada 1918 – rozwiązanie się Rady Regencyjnej i przekazanie przez Radę Regencyjną uprawnień na rzecz Józefa Piłsudskiego.
- * 19 listopada 1918 – wojska niemieckie zakończyły wycofywanie się z Królestwa Polskiego.
- * 22 listopada 1918 – podpisanie dekretu o podstawach ustrojowych państwa polskiego.
- * 27 grudnia 1918 – wybuch powstania wielkopolskiego w Poznaniu.

Dzień 11 listopada, w którym Józef Piłsudski przejął władzę, został w 1937 roku oficjalnie ogłoszony świętem narodowym. Jednak dzień ten był już od 1919 roku obchodzony jako Święto Niepodległości. Od tego czasu jest jednym z najważniejszych świąt obchodzonych przez Polaków w kraju i zagranicą.

100 LAT, POLSKO!

OBCHODY JUBILEUSZU WE WROCŁAWIU

W listopadzie 1918r., po 123 latach Polska odzyskała niepodległość. W 100-lecie tego zdarzenia, zaplanowano we Wrocławiu szereg wydarzeń upamiętniających tamte chwile.

1. **WIDOWISKO MULIMEDIALNE „IMIONA NIEPODLEGŁOŚCI” – Hala Stulecia - 9 listopada godz.19.** Wstęp biletowany.

To opowieść o najważniejszych wartościach stworzonych i broniących przez człowieka.

Aktorzy do melodii z tamtego okresu będą opowiadać historię Polski.

2. **PARADA 100 UŁANÓW NA KONIACH – Tor Wyścigów Konnych - 10 listopada** – pokazy musztry ułańskiej. Ułani będą umundurowani, a konie osiodłane zgodnie z wzorem tamtych czasów. Wstęp wolny.

3. **RADOSNA PARADA NIEPODLEGŁOŚCI – 11 listopada godz.11** (wstęp wolny). To spotkanie wrocławian w centrum miasta oddające hołd bohaterom walk o niepodległość. Uczestniczą w nim licznie uczniowie naszej szkoły.

4. **WYSŁANIE W KOSMOS KRASNALA „NIEPODLEGŁOŚCI”** – na rakiemie z biało-czerwoną flagą i godłem Wrocławia, przesyłamy życzenia dla Polaków i Polski z okazji jubileuszu w formie pocztówki elektronicznej. Każdy może wysłać życzenia wypełniając formularz: www.100latpolsko.pl lub www.stolatpolsko.pl.

Pl. Wolności – wstęp wolny

5. **WROCŁAW NA BIAŁO-CZERWONO**

- **Bieg Niepodległości z wąsem - Stadion AWF 11 listopada godz.11.11**

Maratończycy ubrani w biało-czerwone stroje przebiegną trasę 10 km. Na mecie dla każdego zawodnika przewidziana jest nagroda. Dla dzieci – **Bieg Młodego Marszałka (400 m)**. Obowiązują zapisy.

- **Stadion Miejski – 11 listopada zmieni się największą biało-czerwoną flagę.**

6. **KONCERTY „WROCK FOR FREEDOM” (WRÓĆ DO WOLNOŚCI) Dzień Niepodległości – Hala Stulecia 10 i 11 listopada godz.18.00 bilety: eBilet.pl**

MIEJSCA PAMIĘCI WE WROCŁAWIU

Codziennie, przechadzając się ulicami miasta, mijamy wiele pomników, kamieni czy tablic pamiątkowych lub różnego rodzaju rzeźb. Obecność niektórych z nich jest dla nas oczywistością, jak np. pomnik Fredry, Słowackiego, Chrobrego, czy Anonimowego Przechodnia przy przystanku Arkady Capitol. Wrocław oferuje nam jednak o wiele więcej miejsc niż te, które znamy już na pamięć. Część z nich rozsiana jest po różnych stronach miasta, z dala od centrum, a część mijamy często zupełnie nieświadomie, idąc głównymi arteriami miasta – Oławską czy Świdnicką – i nie zdajemy sobie sprawy, jaką historię w sobie skrywają. Poniżej przedstawiam Wam kilka takich miejsc, które warto zobaczyć.

1. Kamień pamiątkowy ku czci Bojowników o Wyzwolenie Narodowe i Społeczne

Kamień ten znajduje się na trawniku na samym środku skrzyżowania na pl. Tadeusza Kościuszki. Został tam ustawiony w 1946 roku z okazji I Zjazdu Uczestników Walki Zbrojnej o Niepodległość i Demokrację. Co ciekawe, w trakcie stanu wojennego został na nim wryty znak Solidarności Walczącej, który widoczny jest po dziś dzień. Właśnie z tego powodu teren wokół kamienia nazwano Skwerem Solidarności Walczącej.

2. Pomnik Rozstrzelanych Zakładników z Nowego Sącza

W Parku Juliusza Słowackiego znajduje się m.in. sławny monument jego patrona czy Pomnik Ofiar Stalinizmu, ale jest też jeden mniej znany, obecnie stanowiący jedynie rzeźbę plenerową, Pomnik Rozstrzelanych Zakładników z Nowego Sącza. Zaprojektowana przez Władysława Hasióra rzeźba, którą możemy zobaczyć przy alei Słowackiego, powstała w latach 1966-1968 i jest jedynie modelem w skali 1:2, ponieważ do postawienia pomnika w Nowym Sączu finalnie nigdy nie doszło.

3. Piastowski Zamek Książęcy

Ruiny budowli, która w czasach świetności dorównywała Zamkowi Królewskiemu na Wawelu, znajdują się na Ostrowie Tumskim. W podziemiach budynku klasztornego Zgromadzenia Sióstr Szkolnych de Notre Dame można oglądać pozostałości zamku książęcego z XIII wieku, kiedy na Śląsku panowali Piastowie. Mieszkali tu książę Henryk Brodaty z żoną Jadwigą, dzisiaj świętą. Rezydencjalna część zamku znajdowała się w miejscu dzisiejszego klasztoru Zgromadzenia Sióstr Szkolnych de Notre Dame przy ul. Św. Marcina. Tuż za zamkiem, po jego północnej stronie – tam dzisiaj jest przyklasztorny ogród, a za nim ulice Mieszka I i Sienkiewicza, było koryto jednej z odnóg Odry. Obwarowania ciągnęły się wzdłuż dzisiejszej ul. Świętokrzyskiej, a od południa dziedziniec zamkowy sięgał miejsca, gdzie dzisiaj stoi kościół Św. Marcina. Świątynia to najlepiej zachowany obiekt z okresu istnienia zamku.

Magdalena Bartnik, kl. 5e

4. Tablica upamiętniająca studentów walczących o niepodległość Polski

Tablica, upamiętniająca studentów wrocławskiej uczelni walczących w powstaniu styczniowym, znajduje się na gmachu głównym Uniwersytetu Wrocławskiego. Widnieje na niej 12 nazwisk studentów – przede wszystkim wydziału prawa – którzy zginęli podczas walk powstańczych.

POLSCY NAUKOWCY XIX WIEKU

Paweł Edmund Strzelecki urodził się w 1797 roku w Głuszynie. Był polskim podróżnikiem, geologiem, geografem, badaczem i odkrywcą. Zastąpił ze swojej 9-letniej podróży po świecie, podczas której:

- prowadził badania przyrodnicze w Ameryce Północnej; w Kanadzie odkrył rudy miedzi;
- w Ameryce Południowej badał wulkany i złoża minerałów;
- w latach 1839-1843 eksplorował Australię; zbadał Wielkie Góry Wododziałowe, a ich najwyższy szczyt nazwał Górą Kościuszki.

Zmarł na raka w 1873 roku w Londynie.

Eugeniusz Romer urodził się w 1871 roku we Lwowie. Był polskim geografem, kartografem i geopolitykiem oraz twórcą nowoczesnej kartografii polskiej. Znany jest z tego, że:

- poczynił badania na temat Mont Blanc;
- wziął udział w wyprawie w góry Sichote-Aliń a Azji;
- był w Japonii, gdzie analizował m.in. tektonikę Wysp Japońskich i obserwował (na przykładzie góry Fudzi) różnice w budowie gór fałdowych i wulkanicznych;
- W 1913 r. Romer został zaproszony do udziału w Międzynarodowym Kongresie Geologicznym w Toronto i wraz z kilkudziesięcioma uczonymi wziął udział w wycieczce nad Pacyfik, gdzie zapoznał się z fiordami Kanady, a następnie z wybrzeżem Alaski;
- imieniem Eugeniusza Romera nazwano później jeden z lodowców w Górach Świętego Eliasza.

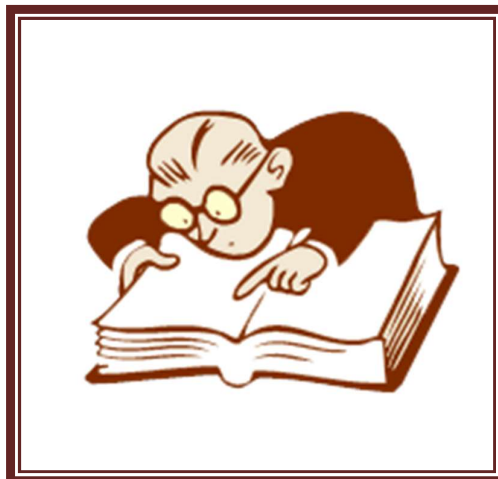
Zmarł w 1954 roku w Krakowie.

Rudolf Weigl urodził się w 1883 r. w Przerowie. Polski biolog, znany jako wynalazca pierwszej w świecie skutecznej szczepionki przeciw tyfusowi plamistemu. W 1920 powołano go na stanowisko profesora biologii ogólnej Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie. Jego

kandydaturę wystawiano wielokrotnie do Nagrody Nobla. Zmarł nagle 11 sierpnia 1957 roku w Zakopanem.

Jan Antoni Mikulicz-Radecki urodził się w 1850 roku w Czernichowie. Był polskim chirurgiem znanym z tego, że opracował nowe techniki operacyjne i narzędzia chirurgiczne. Był pionierem antyseptyki (*antyseptyka – postępowanie odkażające*) oraz aseptyki (*aseptyka - postępowanie mające na celu dążenie do jałowości pomieszczeń, narzędzi, leków, materiałów opatrunkowych i innych przedmiotów w celu niedopuszczenia drobnoustrojów do określonego środowiska, np. otwartej rany*). Mikulicz-Radecki był założycielem dwóch szkół chirurgicznych we Wrocławiu i w Krakowie. Zmarł w 1905 roku we Wrocławiu.

Jan Szczepanik urodził się w 1872 roku w Rudnikach. Był polskim nauczycielem i wynalazcą, nazywanym „polskim Edisonem”. Opracował ponad 50 wynalazków! Najbardziej znany jest z tego, że opatentował pomysły z dziedziny kolorowej fotografii, tkactwa czy telewizji. Zmarł w 1926 roku w Tarnowie.

Hugo Steinhaus urodził się w 1887 roku w Jaśle. Był polskim matematykiem pochodzenia żydowskiego, profesorem Uniwersytetu Jana Kazimierza i współtwórcą lwowskiej szkoły matematycznej. Po II wojnie światowej współorganizował wrocławskie środowisko naukowe. Był pierwszym dziekanem wydziału *mat-fiz-chem* na Uniwersytecie Wrocławskim. Zmarł w 1972 roku we Wrocławiu.

Ludwik Hirszfild urodził się w 1884 roku w Warszawie. Był lekarzem, bakteriologiem i immunologiem, twórcą polskiej szkoły immunologicznej oraz nowej dziedziny nauki – seroantropologii. Do jego najważniejszych osiągnięć naukowych należy praca nad grupami krwi. Odkrył prawa dziedziczenia grupy krwi (które zastosował do celów dochodzenia ojcostwa) i wprowadził oznaczenie grup krwi jako O, A, B i AB. W 1950 roku był nominowany do nagrody Nobla w dziedzinie medycyny za wyjaśnienie zagadki zjawiska konfliktu serologicznego między matką a płodem. Żoną prof. Ludwika Hirszfelda była prof. Hanna Hirszfeldowa, również lekarka, pediatra. Grób Hirszfeldów znajduje się na Cmentarzu św. Wawrzyńca we Wrocławiu.

Cyprian Kozubek, kl. IIIa

Krzyżówka historyczna

Poziomo:

5. JEDEN Z SYMBOLI NARODOWYCH.
6. PIERWSZA STOLICA POLSKI.
8. JEDNA Z BARW NARODOWYCH.
9. W HERBIE WARSZAWY.
11. MIESIĄC, W KTÓRYM POLSKA ODDZIAŁAŁA NIEPODLEGŁOŚĆ.

Pionowo:

1. MIEJSCE BITWY W 1410 ROKU.
2. PRZYDOMEK PIERWSZEGO KRÓLA POLSKI.
3. JEDEN Z TRZECH ZABORCÓW.
4. IMIĘ PIŁSUDSKIEGO.
7. AUTOR „PIEŚNI LEGIONÓW POLSKICH WE WŁOSZECH”.
10. KLACZ JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO.
12. SŁYNNY MALARZ, AUTOR „STĄNCZYKA”.
17. ZAMEK W KRAKOWIE.
18. KRÓLOWA, ŻONA ZYGMUNTA STAREGO.
15. IMIĘ PIERWSZEGO HISTORYCZNEGO WŁADCY POLSKI.
16. DRUGA STOLICA POLSKI.
19. W GODLE POLSKI.
20. NAJDŁUŻSZA RZĘKA W POLSCE.

Pionowo:

1. MIEJSCE BITWY W 1410 ROKU.
2. PRZYDOMEK PIERWSZEGO KRÓLA POLSKI.
3. JEDEN Z TRZECH ZABORCÓW.
4. IMIĘ PIŁSUDSKIEGO.
7. AUTOR „PIEŚNI LEGIONÓW POLSKICH WE WŁOSZECH”.
10. KLACZ JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO.
12. SŁYNNY MALARZ, AUTOR „STĄNCZYKA”.
17. ZAMEK W KRAKOWIE.
18. KRÓLOWA, ŻONA ZYGMUNTA STAREGO.
15. IMIĘ PIERWSZEGO HISTORYCZNEGO WŁADCY POLSKI.
16. DRUGA STOLICA POLSKI.
19. W GODLE POLSKI.
20. NAJDŁUŻSZA RZĘKA W POLSCE.

**„Gawęda o miłości do ziemi
ojczystej”**

Wisława Szymborska

Bez tej miłości można żyć,
mieć serce suche jak orzeszek,
malutki los napaństwem pić
z dała od zgryzot i pocieszeń,
na własną miarę znać nadzieję,
w mroku kryjówkę sobie uwić,
o blasku próchna mówić „dnieję”,
o blasku słońca nic nie mówić.

Jakiej miłości brakło im,
że są jak okno wypalone,
rozbite szkło, rozwiarty dym,
jak drzewo z nagłą powalone,
które za płytko wrosło w ziemię,
któremu wyrwał wiatr korzenie
i jeszcze żyje cząstkę czasu,
ale już traci swe zielenie
i już nie szumi w chórze lasu?

Ziemi ojczyzna, ziemio jasna,
nie będę powalonym drzewem.
Codziennie mocniej w ciebie wrastam
radością, smutkiem, dumą, gniewem.
Nie będę jak zerwana nić.
Odrzucam pusto brzmiące słowa.
Można nie kochać cię – i żyć,
ale nie można owocować.

"Hymn do miłości ojczyzny”

Ignacy Krasicki

Święta miłości kochanej ojczyzny,
Czują cię tylko umysły pocziwe!
Dla ciebie zjadłe smakują trucizny
Dla ciebie więzy, pęta niezelżywe.

Kształcisz kalectwo przez chwalebne blizny
Gnieździsz w umyśle rozkosze prawdziwe,
Byle cię można wspomóc, byle wspierać,
Nie żal żyć w nędzy, nie żal i umierać.

„Polska”

Antoni Słonimski

I cóż powiedzą tomy słowników,
Lekcje historii i geografii,
Gdy tylko o niej mówić potrafi
Krzak bzu kwitnący i śpiew słowików.

Choć jej granice znajdziesz na mapach,
Ale o treści, co je wypełnia,
Powie ci tylko księżyc pełnia
I mgła nad łąką, i liści zapach.

Pytasz się, synu, gdzie jest i jaka?
W niewymierzonej krainie leży.
Jest w każdym wiernym sercu Polaka,
Co o nią walczył, cierpiał i wierzył.

W szumie gołębi na starym rynku,
W książce poety i na budowie,
W codziennej pracy, w życzliwym słowie,
Znajdziesz ją w każdym dobrym uczynku.

„Twój dom”

Wanda Chotomska

Jest w każdym naszym słowie,
a słowa są najprostsze -
chleb, mama, dom gościnny,
i Wisła, i Mazowsze.

I jest w czerwieni maków,
i w białych kwiatach wiśni,
w piosenkach wszystkich
ptaków
i w każdej naszej myśli.

W mazurku chopinowskim,
i w czarnym węglu Śląska,
i tu, gdzie serce mówi,
że to jest właśnie Polska.

